

УКРАЇНСЬКИЙ ЕМІГРАНТ

Орган Товариства Опіки над Українськими Емігрантами у Львові
ВИХОДИТЬ ДВІЧІ В МІСЯЦЬ.

Редакція і Адм.: Львів, Городецька 95, I. поверх. — Чековеkonto П. К. О. 153.315. Телефон 37-14.

Річна передплата на рік 1930: В краю — річно 8 зол., піврічно 4 зол., чвертьрічно 2 зол. в Америці і Канаді — 1 дол. в Бразилії — 250 мільрайси; в Аргентині — 350 пеза; у Франції — 15 франків; в Німеччині — 4 марки. **Один прим. 35 с**

Українські емігранти! Не кидайте рідної землі!

Вступайте в члени свого Товариства Опіки над Українськими Емігрантами!
Передплачуйте, читайте і поширюйте свій часопис „Український Емігрант“!

Адреса Товариства і Редакції: Львів, Городецька 95, I. поверх.

Бюро Інформацій та Помочі Емігрантам

Товариства Опіки над Українськими Емігрантами
у Львові міститься

у ЛЬВОВІ вул. Городецька ч. 95, I. пов.
Урядові години 8—1; 3—5.

Бюро Інформацій та Помочі Емігрантам

Товариства Опіки над Українськими Емігрантами
міститься

в ТЕРНОПОЛІ вул. Пилсудського ч. 6.
Урядові години 8—3.

Еміграційний Синдикат.

На терені цілого краю розпочав свою діяльність Еміграційний Синдикат. Є це інституція, що спірається на торговельних основах, як спілка з обмеженою відповідальністю, в якій уряд запевнив собі децидуючий вплив на діяльність Синдикату, затримуючи в своїх руках 60 відсотків, тобто більшість уділів а 40 відсотків мають концесіоновані в Польщі корабельні лінії. Дивіденда, по думці § 26 статуту не може переступити 10 відсотків від доходу. Яких 60 відсотків чистого доходу мусить іти на цілі суспільної опіки над емігрантами.

На дохід Синдикату складаються оплати від корабельних товариств, одержувані титулом звороту торговельних коштів за обслуговування емігрантів. Значити годиться, що наслідком повстання Синдикату вменшилися значно торговельні кошта корабельних товариств, які обтяжували передтим емігранта, що оплачувати мусів скомплікований апарат нелегальної рекрутації. Тепер всі ті чинности полагоджує Синдикат, котрий крім продажі корабельних карт, виробляє потрібні документи, продає разом з

картою залізничні білети, організує транспорти, дає опіку в часі подорожі, дає інформації про чужі краї і т. д.

Синдикат отже має за завдання зліквідування шкідливої і нездорової конкуренції корабельних ліній, що працювали при помочі великої кількості агентів, які діставали за кожного емігранта поважну винагороду. З другої сторони має Синдикат усунути різних посередників, котрі також за великі винагороди занималися посередництвом при виготовлюванні еміграційних паспортів.

Діяльність Синдикату дуже обширна й вона на перших порах може зустрічати поважні труднощі. В тій праці Синдикат зустріне велику поміч зі сторони суспільних товариств опіки над емігрантами.

Ті товариства опіки над емігрантами мають за собою поважну традицію праці на тій ділянці, вони здобули собі з одної сторони популярність серед широких кругів суспільности, а з другої досвід.

Під тим оглядом потрібна тісна співпраця Синдикату з суспільними товариствами опіки над емігрантами. Бо тільки обосторонна співпраця на тому полі може принести дійсні користи для так важ-

ної справи, як еміграція. Є це дуже широке поле діяльності, на якому треба багато працівників, є це незвичайно складна проблема, для якої розв'язки треба різних підходів. Плямово сцентралізована праця Синдикату з одної сторони, Синдикату як торговельної інституції, що розпоряджати буде великими капіталами, а з другої втягання самої суспільності до тієї праці під фірмою якраз суспільних товариств опіки.

Це найкраща й найкорисніша для справи розв'язка і на тому становищі стоїть наше Товариство Опіки над Українськими Емігрантами.

—:—

Утруднення еміграції до Зєднених Держав Америки.

Департамент праці в Вашингтоні видав в останніх днях поручення американським консулятам, аби при уділюванні віз звертали увагу на маєтковий стан майбутнього емігранта.

Візи мають видавати консуляти тільки таким особам, щодо яких наберуть переконання, що по приїзді до Америки, якщо не знайдуть праці, або знайшовши утратять її, будуть мати засоби самим удержатися аж до підшукування заняття.

Це розпорядження мотивує департамент праці зростом безробіття в Америці і бажанням, аби нові емігранти не сталися тягарем публичних американських інституцій.

Ні департамент праці, ні сам президент американської республіки не мають права без ухвали парламенту обмежати іміграції. Новий розпорядок означає, що консулярним утрудненням при видаванні віз обмежиться еміграцію. Це обмеження буде застосоване передусім до рільників. Правдоподібно консуляти будуть жадати від рільників виказатися певною готівкою, висота якої ще не означена. Як в практиці буде виконувати американський консуль цей новий розпорядок свого уряду, про це повідомимо в своєму часі. Тепер вже звертаємо увагу рільників, які є зареєстровані в консуляті, що тільки з трудністю прийдеться їм удержати американські візи.

—:—

Революція в Аргентині.

В суботу дня 6 вересня 1930 р. заняли революційні війська під проводом генерала Урібуру столицю Аргентини Буенос Айрес. Президента республіки Іріжоена і багато його сторонників арештовано. Утворено новий військово-консервативний уряд, на чолі якого як президент міністрів станув генерал Урібуру. Цілий переворот відбувся протягом осьми годин, а жертвою його впало дуже мало осіб. Урядові звідомлення подають всего 15 убитих і около 200 ранених. Майже ціле населення Буенос Айрес від консерватистів аж до соціалістів з радістю витало на ву-

лицях міста революційні війська. Товпи народу вдерлися до палати президента республіки, зняли зі стін портрети президента із посміхами волочили їх по вулицях міста.

Цілий переворот мав місце в столиці Буенос Айрес, а провінція без опору піддалася революційному урядові.

Тому що Аргентина в останніх часах була одним з країв, куди зверталася масово наша еміграція — в 1929 році виїхало туди з Польщі більше як 21.000 емігрантів — інтересним для нашої суспільності є, які причини викликали революцію і які майбутні наслідки буде мати революція для нашої еміграції.

Причини аргентинської революції є двоякого характеру: політичного і господарсько-суспільного.

Перед двома роками більшістю голосів вибрано на президента республіки „радикала” Іріжоена. Є це сімдесят вісім-літній старець, який положив значні заслуги около розвою своєї батьківщини. Його популярність і надто велика певність народнього довіря зробила зі старця чоловіка впертого з диктаторськими затіями. Іріжієн усунув від впливу парламент, легковажив політичні партії, не шанував прав поодиноких аргентинських провінцій, вів дефіцитову державну господарку, неоглядно затягав державні довги і надмірно обтяжав податками населення. Цей особистий режим Іріжоена викликав в краю огірчення, яке одначе може не довело до вибуху загальної революції, бо за Іріжоеном стояла значна частина населення і він мав в своїх руках адміністраційний і військовий апарат, яким міг згнобити прояви бунту.

Панування Іріжоена випало як раз в часі великої загально-світової і спеціально аргентинської господарської кризи. Аргентина це край рільничого характеру.

Її головне богацтво, це продукція збіжжя: пшениці, кукурудзи, льну, бавовни і худоби. Збіжжя і морожене м'ясо були призначені на експорт за границю, головно до Європи. Тому ціни на світових ринках на рільні продукти, а передусім на пшеницю, завжди були для Аргентини найважливішим життєвим питанням. Сміло можна сказати, що вигляди на урожай і ціни на збіжжя збуджували все найбільший інтерес Аргентини. А ціни на збіжжя на світовому ринку в останніх часах безупинно падали. Перед самою аргентинською революцією нотовано на біржі в Буенос Айрес за корець першої класи пшениці: дня 29 серпня 9 пезів і 40 центів, а 4 вересня 9 пезів і 5 центів. За останні два роки ціна за корець пшениці спала взагалі з 12 пезів на 9 пезів а часами навіть нище.

Коли зважиться, що в Аргентині є під управою пшениці майже 7 і пів мільонів гектарів землі і річно продукується більше як 5 мільонів тон пшениці, то такий спадок цін мусів болючо відбитися на цілому господарському життю цього краю. До цього заломився також курс паперового пеза.

В добрих часах рівнявся один паперовий пез 46 американським центам, а пізніше усталився курс одного пеза на 40 америкаських центів. В останніх ча-

сах в наслідок політичного режиму Іріжоена і збіжжової кризи курс пеза упав на 30 а навіть на 28 амер. центів. Одночасно зі спадком цін на збіжжя падав курс аргентинського пеза.

Це все з кожним днем погіршувало господарське і соціальне положення краю. Втрати рільників відбивалися на аргентинському промислі і торгівлі, а передусім на широких кругах робітничого населення. Ціла Аргентина має около 10 мільонів населення, а з цього було в останніх часах майже пів мільона безробітних передовсім по містах, а в першій черзі в столиці Буенос Айрес.

З такого тяжкого положення краю скористали аргентинські консервативні і військові круги і легко повалили радикальний уряд Іріжоена, та захопили владу в свої руки.

Для еміграції буде мати аргентинський переворот подібний наслідок, як здобуття влади через консерватистів при останніх виборах в Канаді. Аргентинські консерватисти не зможуть усунути господарської кризи, а в першій мірі не зуміють, бо це від них не залежить, піднести ціни на збіжжя. Безробіття в краю будуть вони старатися усунути через загострення іміграційних розпорядків.

Але незалежно від цього, що зробить новий аргентинський уряд, для українських емігрантів Аргентина стратила своє давнє значіння. Нема найменшої надії, аби там скоро поправилися господарські відносини і аби наші емігранти могли знайти там працю і заробітки.

Тому Товариство Опіки над Українськими Емігрантами поручає цим людям, які хотілиби виїхати до Аргентини, аби часово здержалися з виїздом туди, бо в Аргентині попадуть в гіршу халепу, як мають в своєму рідному краю.

—:—

Лінджеро.

На дорогах, на залізничних стаціях, перед фабричними воротами, по завулках міст, перед фермерськими забудованнями в цілій Аргентині кожного дня можна стрінати більші або менші гуртки людей з мішками або торбами на плечах, які шукають за працею. В цих мішках або торбах на плечах знаходиться ціле багатство цих людей: одна або дві сорочки, якесь дрантве убрання, кусок хліба. Людей цих називають в Аргентині лінджеро, а є ними ніхто інший як наші емігранти. Не мають вони сталих помешкань, не мають сталої роботи, не знають місцевих людей ні їх мови. Волочаться з місця на місце в пошукуванні за працею, яка тільки трапиться. Не перебирають багато, не торгуються за висоту заробітків. Беруть кождо найтящу роботу і за якунебудь ціну. Щоби жити! А як нема роботи, то треба вижебрати собі у добрих людей кусок хліба, бо муситься жити.

Лінджеро! Це тип європейського, а передусім слов'янського емігранта в Аргентині. Ніхто його не

просив, аби туди приїжджав, ніхто ним не журиться. Місцеві люди дивуються, звідки і чому лінджеро приїхав до їх краю. Місцеві робітники ненавидять лінджеро, бо він псує їм заробітки, місцеве населення не хоче стрічатися з лінджером, щоби від него не заразитися, щоби від него не набратися насікомих або зарази. Власники домів і яких небудь дібр стережуться лінджеро, аби їм чого небудь не украв. Пеони, старі місцеві рільні робітники на аргентинських степах, тільки нерадо приймають до своїх буд в гості лінджеро і стараються позбутися його як найскорше.

Лінджером інтересуються агенти посередництва праці. За підшукування якоїнебудь праці кажуть ці агенти лінджеро платити і то можливо як найбільше. Як лінджеро заробить який гріш, то інтересуються ним також малі торговці і підприємці мешкань десь в заулках на передмістях міст.

Лінджеро більшу частину року блукається без праці. Роботу знаходить ще найлекше в жнива: при кошенні і молоченні пшениці і при обиранні і лущенні кукурудзи. Але жнива в Аргентині тривають коротко — бо всего коло трьох місяців. Й по жнивах приходиться шукати праці десь коло будови залізниць, по цегольнях, вапняках, камінних ломах, при вирубі лісів, по тартаках. Але працю найти там трудно, бо її заняли давніше інші лінджеро.

Аргентина, це просторий край, а залізничні білети дуже дороі. Тому в пошукуванні за працею приходиться лінджероам пішки промірювати сотки й тисячі кілометрів. На подорожі тратить лінджеро дні, тижні й місяці та вибивається зі сил.

Незавидна доля лінджеро!

А в старому краю родина лінджеро чекає на гроші і поратунок від него!

—:—

Посуха в Америці.

Здавалося би, що Зєдинені Держави Америки, це найщасливіший край на світі. Тимчасом нещастя його не щадять. Тому два роки великих розмірів повінь, опісля велика біржова криза, яку відчули і інші держави, а врешті цього року страшна посуха.

Спека зачалася ще з кінцем червня. Але деякі округи не бачили краплини дощу ще від травня. Що за шкоди ця посуха поробила, покищо годі сказати, але обчислюють втрати на сотки мільонів.

Що за спека панувала, вистарчить сказати, що температура доходила до 50 степенів Цельзія. При такій температурі повисихали джерела, лани пшениці пасовища, сади й плянтації бавовни наче спалені.

Води не було не лише для звірят. У західній Віржінії платили за літру води 30 до 50 центів! Але й за гроші не можна було її дістати, бо довіз був дуже утруднений. Худоба падала, падали теж і люди наслідком соняшних ударів.

Такої великої посухи не бачили Зєдинені Держави Америки, вже дуже давно, але таких розмірів нещастя не переживала Америка ні разу.

В цілому краю потворено комітети помочі, а на чолі цілої акції станув президент Гувер. Комітети відразу приступили до праці. Для фермерів доставляють збіжжя на осінні засіви, пашу для худоби, крім цього уряд дає кредити для найбільше знищених господарств. Потворено теж харчові пункти, щоби ратувати населення перед голодом.

Катастрофа, яка стрінула Америку, відбилася голосним гомоном в цілому світі. Останню посуху порівнюють з посухою, яка тому кілька років навістила українські степи та околиці над Волгою. Лише розміри американської посухи далеко більші.

—:—

Еміграція до Туреччини.

Велике заінтересовання викликали вістки поміщені в часописах про рекрутацію емігрантів до Туреччини до робіт в дежавних лісах.

Отсим подаємо до відома, що запотребовання робітників на виїзд до Туреччини обіймало лише 250 осіб і відносилось виключно до лісових робітників.

Повищу квоту вичерпано цілковито на терені станиславівського воєводства. Дальше запотребовання лісових робітників на виїзд до Туреччини наразі не передбачене.

—:—

Франція.

РЕКРУТАЦІЯ В МІСЯЦІ ВЕРЕСНІ.

Запотребовання робітників на виїзд до Франції в місяці вересні ц. р. обіймає 3.980 осіб.

З приділу на поодинокі Уряду Посередництва Праці припадає на:

	коп. вуг.	коп. руди	ріл. роб.	жінка
ЛЬВІВ	20	—	50	50
ДРОГОБИЧ	50	20	50	40
ПЕРЕМИШЛЬ	30	—	50	50
ТЕРНОПІЛЬ	30	—	60	50
СТАНИСЛАВІВ	20	—	50	40
ЛУЦК	—	—	60	50
БЕРЕСТЕ	10	—	60	40

—:—

Канада.

УКРАЇНСЬКИЙ ПОСОЛ.

Як ми вже подали до доміняльного парламенту Канади вибраний одинокий український посол Михайло Лучкович. Вибрано його в виборчому окрузі Вегревіл, в провінції Альберта. М. Лучкович кандидував з фермерської партії і одержав 5.333 голоси. Його противник, кандидат ліберальної партії одержав лише 4.467 голосів.

Посол Лучкович буде одним із 9 послів партії обєднаних фермерів, які дістали всі ті мандати якраз у провінції Альберті.

Родом Лучкович лемко. Спершу жив в Шимокін, Па. в Зєдинених Державах, опісля як 13-літний хлопець перенісся до Канади. Української мови, літератури і історії вивчився з книжок.

Засідав він вже й у попередньому парламенті і належав до найкращих промовців.

СТРАШНА ЕПІДЕМІЯ.

У серпні появилася в різних місцях провінції Онтеріо страшна епідемія діточого параліжу. Випадки тієї страшної недуги занотовано в Ошаві, Брентфордї, Ліндсей та інших місцевостях. Найбільше шириться ця недуга серед дітей в шкільному віці.

ОБМЕЖЕННЯ ЕМІГРАЦІЇ.

В звязку з останніми зарядженнями Іміграційного Департаменту в Канаді, отримали ми додаткові інформації, що канадійський уряд не думає примінювати ніяких обмежень до **викваліфікованих рільників**, що виїзджають з родинами, і мають достаточні средства на закупно управних теренів та загосподаровання.

Ця категорія емігрантів буде могла виїхати до Канади, починаючи з весни 1931 року.

—:—

Зєдинені Держави Америки.

УКРАЇНЦІ В САН ФРАНЦІСКО.

В Сан Франціско, в Каліфорнії, існує від кількох літ українське товариство „Просвіта“, при якому є теж хор, зложений з 25 осіб.

Недавно цей хор пописувався підчас тамошнього американського „Тижня музики“ і здобув велике признание місцевої преси.

ВИНАХІД УКРАЇНЦЯ.

Український промадянин Олекса Мельничак з Кемден, Н. Дж., дістав патент на свій винахід повітряного „байсикла“, яким можна літати.

Новий винахід є машиною до літання без мотору. Машина порушається при помочі двох пропелерів, які вводяться в рух руками або ногами, як при „байсиклі“. Пропелери уладжені так, що можна довільно змінити напрям лету. Держиться в повітрі машина при помочі газу, який находиться в окремім збірнику під кабіною. Коли летун перестане працювати пропелерами, газ держить машину далі в повітрі. Винахідник каже, що при відповіднім збуті його машина моглаби коштувати в продажі 500 доларів.

Винахідник Олекса Мельничак, походить з села Дорожова, в Самбірщині, і приїхав до Америки в 1913 році.

Аргентина.

НЕВІРНІ ВІСТИ.

Стверджено, що по краю ширяться неправдиві вісти, що еміграція до Аргентини здержана на два місяці. Такі вісти розсівають тайні агенти й нелегальні посередники, щоби збаламути емігрантів.

Подаємо до відома, що еміграція до Аргентини припинена **хвилево** для деяких лише категорій осіб, це значить, що деякі категорії далі виїзджають.

Блищі інформації подає наше товариство.

ТОВАРИСТВО „ВЗАЇМНА ДОПОМОГА“.

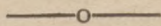
В Аргентині повстало нове українське товариство „Взаїмна Допомога“. Характер товариства добродійний. Завданням його є помагати українським емігрантам, які прибувають до Аргентини, шляхом підшукування для них праці.

Товариство містить заклики в пресі, в яких взиває, щоби наші переселенці масово вступали в його ряди і тим робом скріпляли засоби товариства.

НОВІ ДОСЯГНЕННЯ.

В Буенос Айрес почав виходити новий український часопис „Шершень“. Характер його гумористичний.

У тому ж місті повстала українська книгарня, яка має на складі всі старокраєві видання.

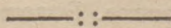
Бразилія.

ПРИЇЗД ЕП. БОГАЧЕВСЬКОГО.

З кінцем серпня приїхав до Бразилії український єпископ у Зєдинених Державах К. Богачевський. Апостольська столиця іменувалн єп. Богачевського візитатором українських католицьких церков в провінції Парана, в Бразилії. Єп. Богачевський має доручення прослідити положення і потреби українських церков у Бразилії та предложити звідомлення римському папі.

Візитація може потрєвати довше, бо візитатор має обїхати всі кольонії і церкви в Парані. Великих українських кольоній має Парана 20, в яких мешкає понад сорок тисяч українських переселенців.

При нагоді візитації єп. Богачевський посвятить три нові греко - кат. церкви в Прудентополіс, Куритибі і Марселіні. До Зєдинених Держав верне єп. Богачевський десь в грудні.

**Українці! Вступайте в члени
Т-ва Опіки над Українськими
Емігрантами. Річна вкладка 6з.**

Виїзд родин до Аргентини.

Переважаючим типом рільної господарки в Аргентині, це велика земська посілість. Коли одначе в багатьох європейських краях фільварочні господарства покористовуються більшою кількістю наємних робітників, що постійно мешкають в господарстві разом з родиною, в Аргентині велику більшість рільних робіт виконують сезонні робітники при помочі машин. Рільних робітників, так званих „пеонів“, що є заняті цілий рік, дуже мало. Власники або арендатори великих рільних посілостей уважають для себе кориснішим спровадити улїпшені машини і рільничі знаряди, котрі ошаджують людську працю і оплачування сезонних робітників, чим постійне удержування робітників і будову для них мешкань. Такій господарській системі ідуть на руку кліматичні умовини. Худоба пасеться в Аргентині цілий рік, наслідком чого відпадає праця звязана з приготуванням сухої паші і кормленням худоби. Не є також в Аргентині розповсюднена управа городовини, яка вимагає багато ручної праці.

Пануюча тенденція заступлювання людської праці машинами має великий вплив на творення краєвиду і суспільного ладу в Аргентині.

Коли переїзджаємо залізницею великі, плоскі простори південної і середушої Аргентини, вдаряє в наші очі недостача домів і господарських будинків. Село в європейському значінні там не існує, ні двір окружений забудованнями. Власники більших просторів мешкають звичайно в місті. Ізза лагідного клімату в середушій Аргентині, не знають там ні стаєн, ні хлівів, крім спеціальних годівляних господарств. Не бачимо там стоділ. Збіжжа найчастіше молотять на пні, сиплять до мішків і висилають на залізницю. Кілька дімків з бляхи, рідше мурований дімок, стіг соломи, господарські знаряди, що стоять під голим небом, родина дозорця, декілька парібків, ось найчастіший вигляд фільварку, окруженого дротом і слабо залісеного.

Існують вправді величаві господарства із стайнями і оборами для расових стад, існують сільські резиденції, уладжені з великим комфортом, але це оази серед безмірних ланів і левад.

Творення дрібних господарств лежить без сумніву в інтересі уряду, як невідкличний чинник розвитку Аргентини під оглядом скількості її населення, одначе мимо великої скількості вільної землі під тим оглядом нічого не робиться. Недостача рільного кредиту і недостача зорганізованої кольонізаційної акції не дає змоги рільним емігрантам стати самостійними господарями, перестати бути наємними робітниками.

Держава позбулася більшости своїх земель дорогою даровання або продажі по дуже низьких цінах. Існують, що правда, ще дуже великі простори державних теренів (наприклад в Місіонес було ще недавно більше як мільон гектарів землі), одначе вони положені поза збіжевою стрєфою, в місцях від-

далених від ринку збуту, в нездорових околицях, а недостача підтримки зі сторони уряду спричинює, що тепер кольтонізують приватну землю або безпосередньо від власника, або за посередництвом підприємств, що відпродують або арендують малі господарства.

Висока ціна землі спричинює, що в Аргентині найбільше розповсюджена є система аренди. Ледви одна третина господарів працює на власній землі, дві треті є арендаторами, при чім уємною стороною тої форми господарки є короткий речинець арендних контрактів, що спричинило видання закону, який означив як мінімальний речинець чотири роки. В багатьох випадках власники вважають аренду за період приготування землі, очищення її з корчів і бадиля, побудовання доріг, почім такого арендатора усувають, щоби далі самим управляти.

Ті умовини є причиною, що арендатор не привязується до свого господарства, нерано працює і не дбає про це, щоби поліпшити господарку. Свідчать про це бідні і малі хати з глини і бляхи, мале заліснення, невисока життєва стопа. Перехід на томіст з аренди до власного господарства не є легкий, наслідком не дуже корисних умовин аренди, а передовсім зле зорганізованого кредиту, котрий віддає арендатора в руки посередників, які дають позички на закуп рільних продуктів.

Досить розповсюдженою є спілкова система, що обіймає коло одної осьмої господарств в збіжєвій стрєфі. Якщо власник дасть знаряди, інвентар, збіжжа на засів, за це дістав він половину збору. Тут одначе фінансова залежність спілняка від підприємця є ще більша, тому що спілняк не має фінансових засобів. Таким підприємцем є звичайно власник недалекого склепу, котрий крім грошей дає ще товар на кредит і т. і.

Рільні робітники, котрі часть року є безробітні і видають в тому часі заощаджені при зборі гроші, не можуть відложити капіталу потрібного на начаття самостійного господарства. Найлекше ще для них увійти в спілку. Власник землі дасть такому робітникові дуже радо позичку в натурі, як наприклад харчі, але такі трансакції вимагають великого довіря. Використовання в такім випадку невиключене і часто має місце.

Треба признати, що спосіб життя сезонного робітника з часом нищить його ініціативу і бажання стати самостійним господарем. Велику перешкоду становить також неможність спровадити родину до Аргентини по причині великих коштів, самітний на томіст мущина не може бути добрим кольтоністом.

Мимо того, що еміграцію родин вважають в Аргентині за дуже пожадану, нічого не роблять, що би тому допомогти і родини, котрі приїзджають, наражені на біду. По думці знавців невелика родина потребує на кошта поселення 1.500 пезів, родина зложена з 4 і більше членів 2.500 пезів, або коло тисячі долярів.

Наслідком високих коштів поселення, ствердити

мусимо, що в теперішних незвичайно важких часах і при недостачі відповідної організації, виїзд родин на поселення до Аргентини не є вказаний.

Учімся працювати для себе в краю.

ГОЛОС АГРОНОМА І КООПЕРАТОРА.

Виїзд за працюю і на поселення в чужі краї з кожним днем стає трудніший супроти іміграційних обмежень ріжних країв. Нема ніякої надії, щоби в найближчому майбутньому зайшли якісь зміни на ліпше і треба числитися з тим, що маси наших селян мусять полишитися в краю і тут шукати праці і способів прожитку.

Чи це можливе?

Відомою річю є, що одною з причин нашої еміграції є низький уровень рільничої культури. У нас не використано досі багачств природи: землі, соняшного світла, води, електричних струй, не використано здобутків науки і техніки, не зорганізовано людської праці і збуту плодів цієї праці. Рільну господарку ведеться у нас досі в первісний, нерозумний спосіб і на цьому полі, багато, дуже багато можна і мусить ся зробити.

Редакція нашого часопису „Український Емігрант“ попросила нашого відомого агронома і кооператора п. Миколу Творидла, аби він дав вказівки, як ця праця над поширенням нашої рільничої продукції а вслід за цим нашого внутрішнього ринку праці має виглядати.

П. М. Творидло радо і з охотою згодився на це і написав нам статтю, яку нище подаємо.

„Куди не підемо, кого не питаємо, всюди почуємо що важкі хвилі найшли на наше хліборобство, на хліборобський стан. Упали ціни на збіжжа, та на другі земельні плоди, а всьо те, що приходиться селянинові купити, дороге. Дорогий чобіт, кожух, дорога нафта, помічнічі погної, сіялка, плуг чи інше приладдя. А до того оплати податкові тиснуть з усіх боків. Ані заробітків нема, бо всюди застій — і в місті і в фабриці і в дворі. А на грунт чекають діти. Як їх поділити? Правда біда а виходу нема. Поїхати за море, заробити! Але й туди не пускають. Але годі. Треба дати собі раду, як довго руки здорові, треба оглянутися довкруги, що далі робити. Спробуймо пошукати доріг виходу до кращої долі. Перейдіться по селі.

Видимо пасовиско. Болотнисте, порізане дорогами, покрите купинами, заросле мохом, та бодячем. Нераз марнуються сотки моргів цього ґрунту. Обрахуймо лиш собі кілька добра прибулоби для громади, колиб поправити ці пустарі, відводнити, вичистити з купин хабазя, переробити. Рік-два доброго збору з такого ґрунту покрилиби усі кошта поправи, а решта доходів йшлиби безплатно до громадської каси.

А ті болотністі дороги, повні вибоїв, калабань. Кільки часу треба тратити нераз, заки вийдеш з цього болота, кільки возів поломалося вже тут, кільки посторонків пірвалося, кільки здровля людського втопилося в цих дорогах. А їх можна би вже давно направити з доходів цього пасовиська, колиби воно було справлене, та віддане хоч частями людям до ужитку.

А при дорогах ні деревини. Хіба тут і там верби. Кучеряві, головаті, стоять та чекають сокири. А садять їх люде хіба на те, що вони скоро приймаються, та й ніякої охорони не потребують і все дадуть де-що пруття на пліт, тай стовпами до плота служать. Але чи годиться садити їх далі, коли овочеві дерева в десятеро більше добрим овочем послужать, ніж верби? Овочі до нас аж з чужих країв приходять, а ми вербу садимо на пруття. І не подумаємо, не обрахуємо собі, що сьогодні є плоти з других матеріалів куди танші, бо треваліші, а за овочі можна їх собі справити. Нарікаємо на дітей, що в чужі сади ходять. Хіба ходять діти до чужої керниці по воду, як води всюди повно? Не ходилиби і в чужий сад, колиби в селі було овочів усюди повно.

То ось дивимося, а з кожного майже обістя те-че гноївка рівцем на дорогу, а з дороги в потічок. Занечищує в потоці воду, так що вже не одна худобина, не одна й людина від неї захоріла. Чи треба цього? А не треба ще з іншої причини. Гноївка, то багатство. Вона має в собі поживу для рослини. Треба лиш її зібрати в збірник, вивезти в поле, розводнити і попідливати нею рістню, а вдячна рослина подякує за те плодами. Чомуж не зробити собі збірника? Чи це коштує так багато, викопати яму і покласти в неї бочку, або й вицементувати, та пустити рівчаком гноївку до неї замість на дорогу в потік?

А ось під самою хатою купа гною. Висока як полукіпок на полі. А по ній кури дряпають, свині підривають. Гній дорогий, фіра 10 зол., а то й більше. А на полі під бараболями, буряками чи кукурудзою прибирає в десятеро на вартости. Але коли? Тоді, як він масний, як добре перехований а не вижуханий сонцем та вітром і переполоканий дощем. А перехувати добре можна або в стайні, або на гноївні, але так щоби не пересушувався на сонці та вітрі, щоби дощівка не виполокувала з нього масних соків. Припильнувати цього — невелика робота, а поплатна, невеликий кошт, а великий пожиток. А вже час знати й то, що цей запах з гноївки, ця задуха, є отруєно для людей, головно для дітей. Чи не краще сховати гноївку десь в куті, в тіни, а перед хатою засадити от хочби пару квітів, городець? Квітка так усміхається, аж любо. А туп занесе запахом не квітка, але купа гною, та ще й отруйного.

Та ось дивимося на сіно, яке коні дістали. Чи це сіно? Вже видимо, що воно нестравне, тверде, квасне. Ходім на сіножать. Вона вже з далека показує, що мокра, заквашена. Замість зелені з трави видимо осоку різійку, квасець, сосонку, щавійку та всяке інше непотрібне хабаззя. Видимо, що спад є,

лиш потягнутиби рів, щоби вода спливала, та ні. І так нераз ціла громада бідує з такими сіножатями а меліорації перепровадити не думають. Колиб то були ще батьки це зробили! Але вони не дбали, бо мали досить і орного поля і сіножатей. А сьогодні всьо роздріблене, так що годі далі, а ніхто не хоче подбати, щоби в глиб піти і видобути щось краще, коли ширина ґрунтів так звужилася.

Але ґрунти не лиш звужилися, змаліли. Вони ще до того так роздробилися, що одна чвертка поля лежить на одному кінці села, а друга на другому. Ко-лиж таких порозкиданих кусників є нераз десять і більше, то нераз більше часу треба стратити на ходження то на їждження, ніж на саму роботу. І тому саме конечним є у нас зцілення ґрунтів, комасація.

І межі забирають немало ґрунтів, а можна без них обійтися. А найгірші вони тим, що під ними найкращий сховок мають миші, а на них насіння хабазу. Наші ґрунти родилиби значно більше колиб ні мишва ні хабаз не робили на полі шкід. Значить мусимо визбутися цієї привички і покасувати межі і то хоч що другу коли не обі.

Дивуємося, що наші ґрунти так мало родять. Бо ось морг жита видасть на нашій так добрій землі 7 до 10 сотнарів, а морг жита на познанських чи німецьких пісках найменше 15.

Та надвижка оплатить дорожчого ніж у нас робітника, оплатить працю, а решта жита дасть належний прибуток і оплатиться навіть коли воно та-не. І питаємо, чому воно там на гірших ґрунтах родиться краще, чому те саме є з бараболями, і іншими ми плодами. Ідім крок за кроком, а побачимо. Візьмім бараболю.

Німецький рільник приготує ґрунт під бараболю вже в осені так якби мав її в осені садити. Земля тоді скрушіє, спухчіє, вигріється на сонці, провітриться, бактерії перероблять її, приготує так, що гній з весною прийде якраз найліпшим. В зимі земля напеться водою до схочу, вода її ще переробить, а з весною земля куди скорше готова. А з весною господар вже не потребує її перевертати обробляти, бо не треба пересушувати. Вогкість потріб на рослині. Він лиш зрушить землю і вже садить. А при докладнім поленні, мотиченні, обгортанні дасть їй так багато сонця і повітря, що бараболя росте як на дріжджах. А у нас? Майже ніхто не підготує ґрунту в осені.

Або другий приклад. Сіялкою треба сіяти вбіжжа, а не руками! А чи багато є у нас по селах сіялок.

Але чи багато наших людей чистить насіння перед засівом на трієрі, щоби викинути насіння хабазу та всяких недородків? Чи байцуємо збіжа успулюном або іншими способами, щоби вбити заразку снітю головні чи інших хоробових заразків? Мало хто у нас старається дібрати нову відміну, мало хто дбає о те, щоби зі свого виплекати щось найкращого. А треба, бо така дбайливість дає поплат-

ність, сторицею звертає вклади. Такий добір це найбільше завдання господаря.

Але і добір худоби є конечний. Ось з двох коров, що їдять ту саму пашу, одна дасть за рік 1.000 літрів молока, а друга в двоє більше. Значить одна гірша, непоплатна, друга оплачується вже. Першу треба продати, а на її місце купити іншу. Так також є і з вівцями, свиньми, кіннями, дробом. Добір це перше.

А друге — належне живлення, паша. Хто зле годує, зле й збирає. Тут важним є папір і олівець, як впрочім в цілому господарстві. Не є тайною, що данські корови дають в році пересічно 4.000 літрів молока, а наші доходять пересічно до 1.800 літрів і це вже — кажемо добре.

Молочарський промисл, себто молочарні для виробу масла та сира є у нас в початках. І показується дуже поплатним. Є надія, що та ділянка господарства піднесе годівлю коров, піднесе управу пашних рослин, поправить наші стайні.

Про них можнаби також неодноразово сказати. Темні, мокрі, повні бруду, в зимі так зимні, що поскулювана худоба їсть пашу хіба на те щоби загіртіся, а не щоби молока дати! Такі стайні мусять у нас уступити місце ясним, просторим, теплим, з допливом свіжого повітря, бо це є також головний крок в господарським поступі. Лиш в такій стайні може корова чути здоровую, вдоволену, добре травити пашу, дати молоко.

Коли вже говоримо о тих усіх наших господарських болячках, то не забуваймо, що ще є одна. Замало учимо своїх дітей розуму. Є у нас господарські курси, школи. А чи багато було там хлопців з нашого села? А без науки годі сьогодні господарити. Годі самому дійти до того, що відкрила наука та практика в світі. Годі тоді й у себе застосувати людську практику. А коли вже годі післати дітей до госп. школи, то хоч треба дати їм нагоду читати господарські газети і книжки.

Треба щоби наші діти навчилися вглиблятися в господарські книжки, щоби ці книжки відкривали їм нові правди про господарство".

Пятиліття Союзу Українських Еміграційних Організацій у Франції.

Цього року Союз Українських Організацій справляє 5-ти ліття свого існування. Через 5 років своєї праці Союз виріс у велику організацію. Розвиваючи свою діяльність, розпочав Союз на міжнародному терені затягну, розраховану на роки, роботу, все далі і далі здобуваючи собі позиції, із яких вже не можна його вибити. Його участь в праці Комісаріату Ліги Націй треба уважати великим

здобутком в життю нашої еміграції, яка перебуває на чужині та у Франції.

Одночасно як складова частина увійшов Союз і до ширшого об'єднання, що зв'язує між собою осередки української еміграції і по інших країнах, а центральним його органом є Головна Еміграційна Рада. Треба зазначити, що акцію в справі цього ширшого об'єднання Союз плекав вже давно, та вніс до неї чималі свої заслуги. Один із перших він взявся за цю справу згідно із постановами свого другого зїзду, що відбувся при кінці 1925 р.

Він здобув собі імя, пройшовши тяжкий організаційний шлях та виказав значіння існування Громадської Організації в тамошних умовах. Він здобув собі почесне місце серед організованої еміграції.

Треба побажати йому дальшого успіху у його впертій роботі серед осередків еміграційних у Франції.

Метою Союзу є: Об'єднувати всі українські емігрантсько-громадські та професійні гуртки і спілки, які являються членами Союзу та перебувають на терені Франції, а для цього Союз має право: Засновувати і одержувати а) інтернати, б) варшати і майстерні, в) видавництва, г) кооперативи, д) їдальні, е) бібліотеки і читальні, є) клуби, ж) шпитали і амбулаторії, з) дитячі садки, спортові і руханкові товариства, і) школи і виклади, к) гуртки та товариства, л) бюро правних порад та бюро праці, м) релігійні товариства.

Згадані інституції, підприємства та товариства повстають та працюють згідно з приписами права та розпорядження влади французької республіки.

Членський пай виносить 5 франків місячно з кожного члена організації, що входить в склад Союзу.

Місцем осідку Генеральної Ради є Париж.

Х Р О Н І К А.

ЕМІГРАЦІЙНИЙ ТАБОР У ГДИНІ. Будова еміграційного табору в Гдині поступає скоро вперед. В скорому часі стане під дахом кілька павільонів. Наміром Еміграційного Уряду є бодай частинно покінчити табор під осінь 1931 року. Табор буде отриманий з пристанею залізничною відногою.

БЕЗРОБІТТЯ В АНГЛІЇ. По офіційним даним, було в Англії в місяці липні ц. р. 1.933.500 безробітних, тобто на 49.925 більше як у попередньому місяці. Є це найбільше число безробіття від 1921 року.

НАМАГАННЯ САМОГУБСТВА. У Філядельфії намагався відобрати собі життя М. Лучайко. До цього кроку спонукало його безробіття і нужда, в якій опинився. Коли бачив, що піде не найде праці зажив отруту. Лучайка відратували, але одночасно дістався до в'язниці за намагане самогубство.